

Krachtpatcher

Ruim een jaar na de introductie van de Aira-serie duikt Roland het diepe in met de semimodulaire System-1m, met veel nieuwe hard- en softwareopties. Gaat er hiermee een nieuwe wereld open voor syntheseliefhebbers?

door Stefan Robbers > stefan@interface.nl

INFO

- prijs incl: € 615,-
- distributie: Roland Central Europe
- internet: www.rolandce.com www.roland.com

De Roland Aira System-1m zoals het apparaat voluit heet, is een virtueel-analoge synthesizer met digitale acb-modeling, net als bij de andere Aira-modellen. Het is een rackuitvoering van de System-1 (getest in IF 181) met soortgelijke klankopwekking en kenmerken, maar uitgebreid met een aantal extra's. Roland heeft ook geluisterd naar de gebruikers door in de software en firmware met flink wat nieuws te komen. Natuurlijk ontbreekt het toetsengedeelte, maar het paneel ziet er verder ongeveer hetzelfde uit. De meeste knoppen en schuiven zijn voorzien van een groene

kransverlichting die eigenlijk iets te fel is in donkere ruimtes.

Achter en voor

De 'vormfactor' is bijzonder: niet alleen kun je hem als desktopapparaat gebruiken, je krijgt er ook 19" rack-oren bij, en hij heeft boven en onder inkepingen om hem in een modulair eurorack te kunnen monteren. Dat laatste heeft vooral zin omdat de System-1m semimodulair is: boven de knoppen en schuiven zit een reeks cv/gate-ingangen en -uitgangen, uitgevoerd als mini-jack met om elke connector een kleine lichtkrans. Een externe netvoeding en een eurorack voedings-

kabel worden bijgeleverd. Bovenaan – achterop als je hem als desktop gebruikt – zitten verdiept de stereo-uitgangen en midi-in/uit. De laatste is ook achterop aanwezig, zodat bij rackmontage de System-1m precies drie hoogte-eenheden beslaat (mits je met negentig graden jackpluggen werkt). Op de voorzijde zit een usb-connector en die kan zowel voor audio als voor midi- en control-communicatie gebruikt worden. Net als bij de andere Aira's is de audio-

keuze beperkt tot 96kHz/24-bits met interne klok. Na het installeren van de driver vind je op je computer, naast audio- en midipoorten, ook een vst/au-effect van de System-1. Inderdaad, een softwareversie van de Aira System-1, die vreemd genoeg afzonderlijk aangeschaft moet worden, ook als je een System-1 (m) hebt gekocht. Je krijgt dan weliswaar korting, maar het geeft toch het gevoel dat je twee keer betaalt voor hetzelfde. In de Demo-stand – dus zonder te betalen – kun je wel de patchlibrary gebruiken om presets van en naar de System-1m te transporteren. De schuiven en knoppen van de 1-m kun je gebruiken om de software-plug-in te besturen. Natuurlijk kun je de andere Roland plug-ins van de SH-101, SH-2 en Promars ook gebruiken als plug-out in de System-1m. In de nieuwe versie van de

Het meest spectaculair is de mogelijkheid om de plug-outsynthesizer modulair te gebruiken

software biedt de System-1 nu 64 geheugenplaatsen, een veelgevraagde feature.

Klank en kleur

De klank van de System-1m is krachtig en veelzijdig. Hij is 4-stemmig polyfoon, met twee oscillators per stem en sync en fine-tuning. De combinatie van de twee oscillators met de sub-oscillator zorgt voor een dikke sound. Nieuw in softwareversie 1.2 zijn de extra golfvormen Noise Saw, Logic Operation, FM, FM + Sync en Vowels. Roland geeft daar verder geen uitleg over, maar bij het testen

bleken ze zeer bruikbaar. Je kunt de klanksetting van alle oscillators veranderen met de Color-knop. Het levert een interessante variatie in het klankbeeld op. De vovels zorgen voor een meer organische sound, terwijl de fm en logic operation meer chaos brengen. Het filter voldoet prima. Het heeft zeker geen uitgesproken analogo karakter, maar zorgt wel voor een mooie afronding van de klank. De envelopes zijn relatief simpele adsr-curves, voor amp en filter. Daarnaast is er een lfo die je voor pitch, filter en amp kunt gebruiken. De lfo is extern te syncen.

>> Verder zijn er geen andere modulatie-mogelijkheden; een typische eigenschap van veel Roland synthesizers. Ik miste vooral de mogelijkheid om de Color-parameter te kunnen moduleren, om zo wat extra levendigheid in de klank te brengen. De Color is helaas ook niet aan te sturen met een cv-control. Voor wie meer wil, zijn er natuurlijk de modulaire controls. Naast een ruisgenerator, oscillator sync en ringmodulatie zitten er achteraan het signaalpad een delay, bit crusher en reverb. Het scatter-effect van de toetsenuitvoering is vervallen, maar of dat nou zo erg is...

Semimodulair

Heel bijzonder is de keuze van Roland om de System-1m semimodulair te maken. We spreken van 'semi' omdat het ook zonder kabels te pluggen een complete synthesizer blijft, maar waarbij je op diverse plaatsen audio- en controlsignalen kunt binnenhalen en versturen. Hij is compatibel met het populaire eurorack-formaat, wat wil zeggen dat volgens de 1V/octaaf-norm in een reeks van 0 tot 10 volt gewerkt wordt. De System-1m trekt zo'n 700 mA aan stroom, wat fors is, maar het is eigenlijk zonde om een duur eurorack busboard voor de voeding te gebruiken. De eurorack-montage van 84 breedte-units is vooral zinvol voor wie een custom eurorack heeft en geen 19" rack.

Blauw en rood

Voor liefhebbers van modulaire synths kan een apparaat natuurlijk nooit genoeg cv/gate-controls hebben, maar de System-1m heeft zeker het nodige in huis: natuurlijk cv- en gate-in voor de interne synthesizer, maar ook de audio-outs voor beide oscillators, een externe audio-ingang en mix-uitgang. Zo kun je de sound van de System-1m extern

SPECIFICATIES

- virtueel-analoge synthesizer
- rackmountable/desktop/eurorack montage
- 96kHz/24-bits resolutie
- 4-stemmig
- 64 geheugenplekken (8x8)
- 2 oscillators per stem
- golfvormen: zaagtand, blok golf, driehoek, zaagtand 2, blok golf 2, driehoek 2, ruiszaagtand, logic operation, fm, fm+sync, vowel, cb
- envelope voor am en filter: adsr
- modulatie: cross mod, ring mod, oscillator sync
- suboscillator: -1 en -2 octaven
- witte en roze ruis
- filter: low pass, 12 en 24dB, high pass
- knoppen voor cutoff, resonance, hpf-cutoff, key follow, enveloppediepte
- toneknop voor amp
- lfo-sectie: sinus, driehoek, zaagtand, blok golf, sample & hold, random
- knoppen voor: uitstertijd, ratio, pitch, filter, amp
- lfo-trigger controller
- mixer met knoppen voor osc1, osc2, sunb osc, noise
- effecten: crusher, reverb, delay
- voltage control: lfo out, osc 1 sync out, osc 2 sync in, ring in, osc 1 out, osc 2 out, ext in, mix out, pitch env in, filter env in, filter lfo in, gate in, cv in, amp env in, amp env out
- midi-in/out
- usb audio en midi
- stereo jackoutputs
- mini-jack hoofdtelefoonuitgang
- inclusief patchkabels
- afm (bx dxh): 427x129x70mm
- gewicht: 1,25kg

Voor liefhebbers van modulaire synths kan een apparaat natuurlijk nooit genoeg cv/gate-controls hebben

bewerken en kun je ook externe signalen door het filter en effecten van de System-1m halen. De sync-out en sync-in zorgen voor een verbinding met modulaire oscillators. Er is een lfo-uit, plus filter en amp-envelope-uitgangen. Zo levert de System-1m in een modulair systeem twee extra envelope generators en een lfo. Er is ook een envelope-ingang voor amp en filter plus een filter lfo-ingang.

Op de ringmodulator-ingang na zijn de effecten niet voorzien van voltage control. De cv-aansluitingen hebben allemaal een lichtkrans (blauw voor controlsignalen, rood voor audio), die aan gaat op het moment dat de aansluitingen actief zijn. Deze stand kun je ook opslaan in de preset, zodat je niet verrast wordt door externe controls als je een geluid kiest dat daar geen gebruik van maakt. Uiteraard werkt de cv-control alleen bij een monofone setting, maar het meest spectaculair is de mogelijkheid om de plug-out-synthesizer modulair te gebruiken. Zo beschik je ineens over een modulaire SH-101, SH-2 of Promars. Het geeft de System-1m extra mogelijkheden die het ontbreken van cv-control over de effectsectie meer dan goed maken, en die het in een eurorack-omgeving tot een van de meest veelzijdige en goed klinkende modules maken.

Conclusie

De system-1m is een unieke rackmount-synthesizer, die vergeleken met de toetsenversie uitgebreid is met een aantal extra's,

nieuwe software en nieuwe firmware. Hij zit vol met handige snufjes, zoals de verschillende montage-opties, en natuurlijk de toevoeging van flink wat cv/gate-ingangen en -uitgangen. Dat, gecombineerd met de unieke plug-out-optie, levert een veelvoud aan mogelijkheden op: Het is in feite een luxe virtuele synthesizer met controller die je modulair kunt bedienen, en die je in een handomdraai van karakter kunt laten veranderen. Bovendien klinkt hij ook nog eens erg goed. De nieuwe software bevat bruikbare nieuwe oscillatoropties, en geeft ook aan dat er we in de toekomst meer kunnen verwachten. Omdat je cv/gate-settings in de 64 presets kunt opslaan, komt hij erg goed tot zijn recht in een live/hardware-set-up. Het is een prima aanvulling op een modulair systeem, waarvoor je ook de losse onderdelen van de 1-m (zoals de oscillators en envelopes) kunt gebruiken. Het is wel een beetje raar dat je de softwareplug-in van de System-1m (weliswaar met korting) los moet aanschaffen. Zoek je een unieke, veelzijdige, goed klinkende module of een aanvulling op je eurorack, dan is de System-1m absoluut een aanrader. ■

HET OORDEEL

- +**
  - unieke combinatie virtuele synth en semimodulaire synth
  - rackmount- en desktopopstelling
  - plug-outmogelijkheden
  - cv-parameters opgeslagen in presets
  - krachtige klank
- - felle verlichting
  - vst-plug-in tegen bijbetaling
  - beperkte modulatiemogelijkheden

